I

(Retsakter hvis offentliggørelse er obligatorisk)

DOMSTOLEN

ÆNDRINGER I PROCESREGLEMENTET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL

fastsat den 15. maj 1991

DOMSTOLEN HAR —

under henvisning til artikel 55 i protokollen vedrørende statutten for Det Europæiske Kul- og Stålfællesskabs Domstol,

under henvisning til artikel 188, stk. 3, i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab,

under henvisning til artikel 160, stk. 3, i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab,

ud fra den betragtning, at der bør foretages en tilpasning af procesreglementet for fortsat at sikre en effektiv retsbeskyttelse inden for fællesskabsretten,

med Rådets enstemmige godkendelse af 21. december 1990 —

FASTSAT FØLGENDE ÆNDRINGER I SIT PROCESREGLEMENT:

Artikel 1

Procesreglementet for De Europæiske Fællesskabers Domstol, udstedt den 4. december 1974 (*De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. L 350 af 28. december 1974, s. 1), som ændret den 12. september 1979 (*De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. L 238 af 21. september 1979, s. 1), den 27. maj 1981 (*De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. L 199 af 20. juli 1981, s. 1), den 8. maj 1987 (*De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. L 165 af 24. juni 1987, s. 1) og den 7. juni 1989 (*De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. L 241 af 17. august 1989, s. 1), ændres som følger:

1. I Artikel 9, stk. 4, andet afsnit, udgår »eller tilfalder«.
2. Artikel 14 affattes således:

   »*Artikel 14*

   Præsidenten udpeger de tjenestemænd eller andre ansatte, der skal varetage justitssekretærens funktioner, når denne og de assisterende justitssekretærer er fraværende eller forhindrede, eller såfremt deres stillinger er ubesatte.«
3. Artikel 26, stk. 1, affattes således:

   »§ 1

   Er der på grund af fravær eller forhindring et lige antal dommere, afholder den dommer, der i henhold til artikel 6 har den laveste anciennitet, sig fra at deltage i rådslagningen og afstemningen, medmindre han er refererende dommer. Hvis det er tilfældet, afholder den dommer, som står umiddelbart over ham i rang, sig fra at deltage i rådslagningen og afstemningen.«

4. a) I artikel 38, stk. 2, indsættes som andet afsnit:

   »Opfylder stævningen ikke disse betingelser, sker alle forkyndelser for den pågældende part under sagen, så længe stævningen ikke er bragt i forskriftsmæssig form, ved anbefalet brev til partens befuldmægtigede eller advokat. I modsætning til, hvad der gælder efter artikel 79, anses forskrifts-

mæssig forkyndelse for at være sket ved afleveringen af det anbefalede brev til postvæsenet på det sted, hvor Domstolen har sæde.«

b) Artikel 38, stk. 5, litra a), affattes således:

»a) dennes vedtægter, en nylig udskrift af handelsregisteret, en nylig udskrift af selskabsregisteret eller andet bevis for, at sagsøgeren består som juridisk person;«

c) I artikel 38, stk. 7, ændres »stk. 2—6« til »stk. 3—6«.

5. I artikel 42, stk. 2, første og andet afsnit, ændres »den skriftlige forhandling« til »retsforhandlingerne«.

6. Artikel 43 affattes således:

»Artikel 43

Efter at have hørt parterne og, hvis sagen allerede er henvist til en generaladvokat i medfør af artikel 10, stk. 2, generaladvokaten, kan præsidenten til enhver tid med henblik på den skriftlige eller mundtlige forhandling eller med henblik på en fælles afgørelse påbyde forening af flere sager, der angår samme genstand og har forbindelse med hinanden. Præsidenten kan ophæve denne forening igen.«

7. Efter artikel 44 indsættes som artikel 44a:

»Artikel 44a

Der afholdes mundtlig forhandling for Domstolen, medmindre andet fremgår af særlige bestemmelser i dette reglement, og medmindre Domstolen i særlige tilfælde efter indleveringen af de i artikel 40, stk. 1, og eventuelt artikel 41, stk. 1, omhandlede processkrifter træffer anden afgørelse på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten og indhentet parternes udtrykkelige samtykke.«

8. Artikel 45, stk. 1, affattes således:

»§ 1

Efter at have hørt generaladvokaten angiver Domstolen ved en kendelse de bevismidler, som den finder passende, samt de faktiske omstændigheder, der skal bevises. Inden Domstolen træffer bestemmelser om anvendelse af de i stk. 2, litra c), d) og e), nævnte bevismidler, høres parterne.

Kendelsen forkyndes for parterne.«

9. Artikel 47, stk. 6, affattes således:

»§ 6

Justitssekretæren fører en protokol, hvori vidnets erklæring optages.

Protokollen underskrives af præsidenten eller den refererende dommer, som har foretaget afhøringen, samt af justitssekretæren. Forinden skal der gives vidnet mulighed for at gennemlæse protokollatet og underskrive det.

Protokollen har autentisk bevisvirkning.«

10. a) I artikel 48, stk. 2, første afsnit, ændres »250 EVO-regningsenheder« til »5 000 ECU«.

b) Artikel 48, stk. 3, affattes således:

»§ 3

Vidnet kan fritages for den bødestraf, han er blevet pålagt, hvis han for Domstolen fremfører en fyldestgørende undskyldning. Bødestraffen kan nedsættes, når vidnet anmoder herom og godtgør, at bødestraffen ikke står i rimeligt forhold til hans indtægt.«

11. I artikel 49, stk. 2, indsættes som andet afsnit:

»Domstolen kan træffe bestemmelse om, at parterne eller en af dem skal deponere et beløb til sikkerhed for udgifterne ved den sagkyndige erklærings tilvejebringelse.«

12. I artikel 52 ændres »artikel 111« til »artikel 125«.

13. a) Artikel 55, stk. 1, andet afsnit, ophæves.

b) Artikel 55, stk. 2, affattes således:

»§ 2

Præsidenten kan i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en sag skal pådømmes forud for andre.

Præsidenten kan i særlige tilfælde, efter at have hørt parterne og generaladvokaten, enten af egen drift eller efter begæring fra en part træffe afgørelse om, at en sag skal udsættes og pådømmes på et senere tidspunkt. Præsidenten kan efter fælles begæring fra parterne træffe bestemmelse om, at en retssag skal udsættes.«

14. Artikel 60 affattes således:

»Artikel 60

Domstolen kan efter at have hørt generaladvokaten til enhver tid efter reglerne i artikel 45, stk. 1, træffe bestemmelse om bevisførelse eller om gentagelse og udvidelse af tidligere bevisførelse. Domstolen kan pålægge en afdeling eller en refererende dommer at foretage disse foranstaltninger.«

15. Artikel 66, stk. 1, affattes således:

»§ 1

Med forbehold af bestemmelserne om fortolkning af domme, kan Domstolen rette skrive- eller regnefejl eller åbenbare urigtigheder enten af egen drift eller efter anmodning fra en part, såfremt anmodningen fremsættes inden to uger fra dommens afsigelse.«

16. a) Artikel 69, stk. 1, affattes således:

»§ 1

Afgørelse om sagsomkostningerne træffes ved den dom eller kendelse, hvormed sagen afsluttes.«

b) Artikel 69, stk. 3, første afsnit, affattes således:

»Domstolen kan fordele sagsomkostningerne eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter, eller hvor der foreligger ganske særlige grunde.«

c) Artikel 69, stk. 4, affattes således:

»§ 4

Medlemsstater og institutioner, der har intervene-ret i en sag, bærer deres egne omkostninger.

Domstolen kan træffe afgørelse om, at andre intervenienter end de i foregående afsnit nævnte skal bære deres egne omkostninger.«

d) I artikel 69 indsættes efter stk. 4 som nyt stk. 5:

»§ 5

Den part, som hæver sagen, dømmes til at afholde omkostningerne, såfremt den anden part har nedlagt påstand herom. På begæring af den hævende part kan det dog bestemmes, at den anden part skal afholde sagens omkostninger, hvis dette findes berettiget som følge af denne parts forhold.

Er parterne enige om sagsomkostningernes fordeling, træffes der afgørelse i overensstemmelse hermed.

Er der ikke nedlagt påstand om sagsomkostningerne, bærer hver part sine omkostninger.«

e) Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

17. I artikel 70 ændres »Ved søgsmål i henhold til dette reglements artikel 95, stk. 3,« til »I tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte«.

18. Artikel 77, stk. 1, affattes således:

»Enes parterne, inden Domstolen har truffet afgørelse, om sagens løsning, og meddeler de Domstolen, at de frafalder ethvert krav, bestemmer præsidenten, at sagen skal slettes af registeret, og træffer afgørelse om sagsomkostningerne i overensstemmelse med artikel 69, stk. 5, hvorved der kan tages hensyn til det af parterne herom anførte.«

19. Artikel 78 affattes således:

»Artikel 78

Meddeler sagsøgeren skriftligt Domstolen, at han hæver sagen, bestemmer præsidenten, at sagen skal slettes af registeret, og træffer afgørelse om sagsomkostningerne i overensstemmelse med artikel 69, stk. 5.«

20. Artikel 79, stk. 2, ophæves.

21. Artikel 80 affattes således:

»Artikel 80

§ 1

De procesfrister, som er fastsat i EKSF-, EØF- og Euratom-Traktaterne, i Domstolens statutter og i dette reglement, beregnes på følgende måde:

a) Såfremt en frist udtrykt i dage, uger, måneder eller år skal regnes fra det øjeblik, hvor en begivenhed indtræffer, eller en handling foretages, medregnes den dag, i løbet af hvilken begivenheden indtræffer eller handlingen foretages, ikke ved beregningen af fristen;

b) en frist udtrykt i uger, måneder eller år udløber ved udgangen af den dag, der i fristens sidste uge, måned eller år bærer samme betegnelse eller tal som den dag, hvor den begivenhed er indtruffet, eller den handling er foretaget, fra hvilken fristen regnes. Såfremt den dag, der er afgørende for udløbet af en tidsfrist, der er udtrykt i måneder eller år, ikke forekommer i fristens sidste måned, udløber fristen med udgangen af denne måneds sidste dag;

c) såfremt en frist er udtrykt i måneder og i dage, tages der først hensyn til hele måneder, dernæst til dage;

d) frister omfatter helligdage, søndage og lørdage;

e) fristerne løber også i retsferierne.

§ 2

Ville fristen udløbe på en lørdag, søndag eller lovmæssig helligdag, forlænges den til udløbet af den følgende hverdag.

Den af Domstolen fastlagte liste over lovmæssige helligdage offentliggøres i *De Europæiske Fællesskabers Tidende.*«

22. I artikel 82 indsættes som stk. 2:

»Præsidenten og afdelingsformændene kan bemyndige justitssekretæren til at træffe de afgørelser om fastsættelse eller forlængelse af visse frister, som i henhold til dette reglement henhører under deres kompetence.«

23. Efter artikel 82 indsættes et tiende kapitel med en ny artikel 82a, der affattes således:

»Tiende Kapitel

UDSÆTTELSE AF SAGER

Artikel 82a

§ 1

Sagen kan udsættes:

a) i de tilfælde, der er nævnt i EKSF-statuttens artikel 47, stk. 3, EØF-statuttens artikel 47,

stk. 3, og Euratom-statuttens artikel 48, stk. 3, ved kendelse, der, efter at generaladvokaten er blevet hørt, afsiges af Domstolen eller den afdeling, hvortil sagen er henvist,

b) i alle andre tilfælde ved afgørelse, som præsidenten træffer efter at have hørt generaladvokaten og parterne, idet parterne dog ikke skal høres i de i artikel 103 omhandlede præjudicielle sager.

Beslutningen om genoptagelse af sagens behandling kan træffes ved kendelse eller afgørelse efter de samme regler.

De i dette stykke omhandlede kendelser og afgørelser forkyndes for parterne.

§ 2

Udsættelsen har virkning fra den dato, der er angivet i kendelsen eller afgørelsen om udsættelse, eller, hvis der ikke er angivet en dato, fra kendelsens eller afgørelsens dato.

Så længe udsættelsen varer, udløber ingen af de for parterne gældende procesfrister.

§ 3

Når det ikke i kendelsen eller afgørelsen om udsættelse er fastsat, hvornår udsættelsen udløber, udløber den på den dato, der er angivet i kendelsen eller afgørelsen om genoptagelse af sagens behandling, eller, hvis der ikke er angivet en dato, på kendelsens eller afgørelsens dato.

Procesfristerne løber forfra fra den dato, på hvilken sagens behandling blev genoptaget.«

24. I artikel 85, stk. 1, ændres »afgørelsen« til »begæringen«.

25. Artikel 89, stk. 2, affattes således:

»I den kendelse, som tager begæringen til følge, fastsættes efter omstændighederne en dato, fra hvilken den foreløbige forholdsregel ophører at have retsvirkning.«

26. Artikel 92, stk. 1, affattes således:

»§ 1

Såfremt Domstolen åbenbart ikke har kompetence til at behandle en stævning, eller den anlagte sag åbenbart må afvises, kan Domstolen, efter at have hørt generaladvokaten, uden at fortsætte sagens behandling træffe afgørelse ved begrundet kendelse.«

27. Artikel 93 affattes således:

»Artikel 93

§ 1

Begæring om intervention skal fremsættes inden udløbet af en frist på tre måneder, som løber fra offentliggørelsen af den i artikel 16, stk. 6, nævnte meddelelse.

Begæringen om intervention skal indeholde:

a) angivelse af sagen;

b) angivelse af sagens parter;

c) intervenientens navn og bopæl;

d) intervenientens valg af adresse på det sted, hvor Domstolen har sæde;

e) de påstande, som intervenienten ønsker at intervenere til støtte for;

f) såfremt begæringen om intervention fremsættes af andre end en medlemsstat eller en institution, angivelse af de grunde, hvoraf intervenientens retlige interesse i sagens udfald fremgår.

Intervenienten skal være repræsenteret i overensstemmelse med bestemmelserne i EKSF-statuttens artikel 20, stk. 1 og 2, EØF-statuttens artikel 17 og Euratom-statuttens artikel 17.

Bestemmelserne i artiklerne 37 og 38 finder anvendelse.

§ 2

Begæringen om intervention forkyndes for parterne.

Præsidenten giver parterne lejlighed til at fremsætte deres skriftlige eller mundtlige bemærkninger, inden han træffer afgørelse om begæringen om intervention.

Præsidenten træffer afgørelse om begæringen om intervention ved kendelse eller henviser begæringen til Domstolen.

§ 3

Tillader præsidenten intervention, tilstilles alle procesdokumenter, der er forkyndt for parterne, intervenienten. Efter anmodning fra en part kan præsidenten dog undlade at tilstille hemmelige eller fortrolige dokumenter.

§ 4

Intervenienten indtræder i retssagen i den stilling, den befinder sig i ved hans intervention.

§ 5

Præsidenten fastsætter en tidsfrist, inden for hvilken intervenienten kan indgive et skriftligt indlæg.

Indlægget skal indeholde:

a) intervenientens påstande, hvorved denne helt eller delvis støtter en af parternes påstande eller helt eller delvis påstår disse forkastet;

b) de af intervenienten fremførte søgsmålsgrunde og argumenter;

c) om nødvendigt en angivelse af bevismidler.

§ 6

Efter indgivelsen af intervenientens indlæg fastsætter præsidenten efter omstændighederne en frist, inden for hvilken parterne kan fremkomme med bemærkninger hertil.«

28. a) Artikel 95, stk. 1, affattes således:

»§ 1

Domstolen kan til en afdeling henvise sager, hvori der i medfør af artikel 49 i EKSF-statutten, artikel 49 i EØF-statutten og artikel 50 i Euratom-

statutten er iværksat appel af afgørelser truffet af Retten i Første Instans, præjudicielle forelæggelser som omhandlet i artikel 103 samt andre sager, som ikke er indbragt for Domstolen af en medlemsstat eller en institution, for så vidt sagens vanskelighed, betydning eller særlige omstændigheder ikke kræver, at afgørelse i sagen træffes af den samlede Domstol.«

b) I artikel 95, stk. 2, andet afsnit, ændres »en af Fællesskabets institutioner« til »en institution«.

c) I artikel 95, stk. 2, indsættes efter andet afsnit som tredje afsnit:

»Det i foregående afsnit omhandlede krav kan ikke fremsættes i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte.«

d) Artikel 95, stk. 3, affattes således:

»§ 3

Afdelingen kan på ethvert procestrin tilbagevise en sag til Domstolen.«

e) Artikel 95, stk. 4, ophæves.

29. Artikel 96 ophæves.

30. Efter artikel 102 affattes overskriften til niende kapitel således:

»PRÆJUDICIELLE FORELÆGGELSER OG ANDRE FORTOLKNINGSPROCEDURER«

31. a) Artikel 103, stk. 1, affattes således:

»§ 1

I de i EØF-statuttens artikel 20 og Euratom-statuttens artikel 21 nævnte tilfælde er rettergangsmåden omfattet af bestemmelserne i nærværende reglement, dog med de tilpasninger, der følger af den præjudicielle forelæggelses særlige karakter.«

b) Artikel 103, stk. 2, første afsnit, affattes således:

»Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse på de præjudicielle forelæggelser, som omhandles i protokollen vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 29. februar 1968 om gensidig anerkendelse af selskaber og juridiske personer og protokollen vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om domstolenes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i civile og kommercielle sager, undertegnet i Luxembourg den 3. juni 1971, samt på de procedurer, der er hjemlet i sidstnævnte protokols artikel 4.«

c) I artikel 103, stk. 2, andet afsnit, ændres »henvisninger« til »forelæggelser«, og »med henblik på præjudiciel afgørelse« udgår.

d) I artikel 103, stk. 3, første afsnit, ændres »Den høje Myndighed og Det særlige Ministerråd« til »Kommissionen og Rådet«.

e) Artikel 103, stk. 3, tredje afsnit, affattes således:

»Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse.«

32. a) I artikel 104 indsættes efter stk. 2 som nyt stk. 3 og nyt stk. 4:

»§ 3

Er det åbenbart, at et præjudicielt spørgsmål er identisk med et spørgsmål, Domstolen allerede har afgjort, kan den, efter at have underrettet den forelæggende ret, efter at have givet de parter eller andre, der er nævnt i EØF-statuttens artikel 20, Euratom-statuttens artikel 21 og artikel 103, stk. 3, i dette reglement, lejlighed til at udtale sig, og efter at have hørt generaladvokaten, træffe afgørelse ved begrundet kendelse under henvisning til den tidligere afsagte dom.

§ 4

Undtagen i de tilfælde, der er nævnt i stk. 3, omfatter retsforhandlingerne for Domstolen i præjudicielle sager også et mundtligt stadium. Domstolen kan dog efter indleveringen af de i EØF-statuttens artikel 20, Euratom-statuttens artikel 21 og artikel 103, stk. 3, i dette reglement omhandlede indlæg eller udtalelser, på grundlag af den refererende dommers rapport, og efter at have underrettet de parter eller andre, der i medfør af de nævnte bestemmelser kan indgive sådanne indlæg eller udtalelser, efter at have hørt generaladvokaten træffe anden afgørelse, såfremt ingen af disse arter eller andre har anmodet om at afgive mundtlige indlæg.«

b) Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

33. a) I artikel 109, stk. 1 og 2, ændres »Den høje Myndighed« til »Kommissionen«, og »Det særlige Ministerråd« ændres til »Rådet«.

b) (Vedrører ikke den danske version).

34. I artikel 112, stk. 3, ændres »artikel 38, stk. 2 og 3« til »artikel 38, stk. 3«.

35. a) I artikel 120, stk. 1, ændres »uden mundtlig forhandling« til »uden at retsforhandlingerne omfatter et mundtligt stadium«.

b) Artikel 120, stk. 2, ophæves.

36. Artikel 122, stk. 2, 3 og 4, affattes således:

»I tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte:

— finder artikel 70 kun anvendelse ved appel iværksat af institutionerne,

— kan Domstolen som en undtagelse fra artikel 69, stk. 2, ved appel, der iværksættes af tjenestemænd eller øvrige ansatte ved en institution, fordele sagsomkostningerne mellem parterne, såfremt hensynet til billighed taler herfor.

Hvis en appel hæves, finder artikel 69, stk. 5, anvendelse.

Når der under en appel, der iværksættes af en medlemsstat eller en institution, der ikke har interveneret i den pågældende sag for Retten, gives appellanten medhold, kan Domstolen fordele sagsomkostningerne mellem parterne eller pålægge den vindende part at bære de udgifter, der er påført den tabende part ved appellen.«

Artikel 2

Nærværende ændringer i procesreglementet, der har retsgyldighed på de i procesreglementets artikel 29, stk. 1, nævnte sprog, offentliggøres i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* og træder i kraft den første dag i den anden måned efter offentliggørelsen.

Fastsat i Luxembourg den 15. maj 1991.